

M A G Y A R K U R I R.

*Bécs, Kedden, Július 27 dikén, 1824.**Spanyol Amerika.*

A' Courier Júl. 8d a' Mártz. elsőjéig történt Perui dolgoknak következő summas álnézését közli azon tudósítások szerint, mellyeket a' Peruból és Chiliből Buenos-Ayresbe érkezett levelekből merített: „Nem lehet képzelni az embernek egybe zavartabb dolgot, mint a' minémű Perunak ez idő szerint való állapota. Az utóbbi félesztendő oltá, minden hónapban új új formát öltözött magára a' had; 's olly sokféle nehézségek adák-elő magokat mind a' két hadakozó fél' részéről, az az mind a' Royalistákra mind a' Függetlenekre nézve, hogy csaknem lehetetlen meghatározni, mellyik félnek kell nagyobb nehézségekkel küzdeni illető céljának elérésében. Bolívar' megérkezése előtt igaz hogy igen rossz labon állott a' Patrióták' dolga. Két felekezett versengett akkor az elsőségben, 's a' Finánzia felette rossz karban volt. Bolívar a' volt Praesidensnek Riva-Aguerónak pártját leülteté, 's a' Peruiak között, a' mennyire lehetett egyességet szerzett. Columbiából seregeket kapott, 's minden igyekezetét oda fordította hogy pénzt szerezhessen, mellyel La Szerna és Canterac spanyol Fő-vezérek ellen táborba szállhasson. Az említett Generálisok Riva-Agueróval, még mikor ez a' Perui tiszti-hivatalok ellen viaskodott, olly forma egyezésre látattak lépni, mellyeknél fogva ők lennének fejeivé a' független igazgatásnak; 's nem is voltak idegenek ezen két Fő-vezérek tőle, hogy Spanyol Országtól az engedelmességet megtagadják, 's Peruban

önn hatalmokat állapítsák-meg; 's maga Bolívar is hajlandónak látszott reá hogy őket tegye főeknek azon feltétel alatt, hogy Perunak Spanyol Országtól való teljes függetlenségét nyilatkoztatnak-ki. Erre nézve egy levélben, melly Jan. 24d költ, ezen szavak találtak: „Van okunk reményleni, hogy a' dolog alkudozásokra fog kerülni. Bolívar csupán azt kívánja hogy Perunak függetlensége ismertessék-meg, 's ha kívántatik kiviszi seregeit az Országból.“ De minekelőtte ezen említett alkudozás végrehajtatott volna, Canterac, a' mint látszik olly tudósítást vett Spanyol Országból, hogy rövid időn új seregek fognak számára érkezni, 's ezzel az egész dolog füstbe ment. Az Igazgatás, mellynek kormányán Torre-Tagle ült, a' pénzre nézve mindegyre nagy bajokkal küzdött. Bolívar folytában hadhoz készült Patavilcában, hol hadiszálláson volt, 's utóbbi tudósításaink azt tartják, hogy neki a' nevezett helyen 11,000 jó fegyverekben lévő, 's hadakozni vágyó seregei állának készén. — Azonközben Limában magában bizonyos árulás a' dolgoknak ezen állapotján fordítást tett. Egy szercesen Regiment, melly 1200 Perui szolgálatban lévő Buenos-Ayresiekből állott, darab idő oltá nem kapott zsoldot, minthogy a' Tisztek, a' közlegények számára rendelt pénzt magoknak tulajdonították. A' nevezett Regiment Callaóba rendeltetett őrizetül; Febr. 3d a' közlegények és Altisztek öszveségesen fel lázzadának, Tisztjeiket fogságra veték, a' kastély' kormányzójával együtt, 's a' kastélyt elfoglalták. Egy Strazsamester volt

a' fejek a' fellázadottaknak, kik a' Límai Igazgatástól elsőben is azt kívánták, hogy számokra 100,000 Piaszter kész pénz adassék, és hajó, mellyen Buenos-Ayresbe hazamehessenek. Ez a' kívánság megtagadtatott; az erre nézve munkába vétetett alkudozásokból semmi sem leve, 's az Insurgensek, kik valami tíz spanyol Tisztet a' kastélybeli fogságból megszabadítottak, ezeknek keze alá állottak; Fő-vezérekké leve Oberster Casa-Riego (mások szerint Casa-Irujo), 's így Febr. 11d a' kastélyban a' spanyol zászló kiszegtetett. A' kikötőben lévő hajóknak mind megtiltatott az elevezés; 's kettőt vagy hármat, mellyek éjszakának idején elszöktek, addig lötték a' meddig csak beérték. Hanem az ánglus portékákat még is el lehetett küldeni, bizonyos adót fizetvén tőlök Casa-Riegónak; benn a' helyben nagy prédálást vitt végbe a' fellázadott katona-csoport; az ánglus hajók Ő Felsége' Fly nevezetű hadihajójának védelme alatt valának. Royalista Generális Rodil, ki Icában, Límához nem messze feküdt, Casa-Riego által tudósított a' Callaóban történt dolgok felől. Ugyan erről Bolívar is vett tudósítást Límából; hanem a' Liberator a' fő-városnak a' Spanyolok által való úgy hírlelt elfoglaltatását nem tartotta annyira fontos dolognak, hogy miatta táborozásbeli plánumával felhagyván, Líma' védelmezésére sietett volna. Más részről Rodil, kihez csatolá magát 2000 emberrel Generális Monet, elindult Callao és Líma felé, 's Febr. 27d mind a' két helyet elfoglalta. Tudósításaink, az említett két helyről csupán az azután való napig, u. m. Febr. 28dikáig terjednek. Gen. Ganteracot Límában várták."

Chiliből Mártz. 5od így írnak: „Ezt a' történetet (Callaóban a' Függetlenek ellen való fellázadást) itten koránt sem olyannak tartják, mellyből a' Royalisták nagy hasznot reménylhetnének; mert a'

kastély körül való hadi munkálódás közben bizonyosan fogyasztják fő erejüket, 's azonban az Ország sorsát nem is a' fő-városnak elfoglalása, hanem a' fő ütközet választja-el. Mikor történik majd ez a' fő ütközet, arról különbfélék a' vélekedések, 's mi leszen kimenetele, az iránt nagy reménységgel táplálják magokat a' Patrióták, kik a' Columbiából érkezendő nevezetes hadi erőre, 's a' Bolívar hadvezéri talentomára támaszkodnak. Febr. 21, vagy 22d a' Congressus szélytoszlattatott, Torre-Tagle elbocsáttatott hivatalából, 's Bolívar Dictátornak nevezett-ki. Torre-Tagle azonban olly szándékkal láttatott lenni, hogy mind a' mellett is hogy a' Spanyolok bementek Límába, ő ottan marad; legalább familiája semmi készületet sem tett az utazásra. A' Fináncz-Miniszter Borredoaga ágyban fekvő beteg volt, 's a' szélytoszlatott Congressus tagjainak nagyobb része hasonlóképen bennmaradott Límában. Mind ezek a' függetlenségtől való elhajlásra mutatnak. Martin, a' Fly nevezetű ánglus Fregat' Kapitánya, midőn nekie Perui Admirális Guise a' Perui tengerpartnak elrekesztését jelentené, azt felelte, hogy az ollyan kikötőnek név szerint való elrekesztését meg nem ismeri, mellynek ezen rendszabás' végrehajtására nézve, egy hadi hajója sincs. Spanyol Generális Rodilnak hivatalos-levele, mellyet egy, ezen a' tengerpartokon száguldozó spanyol rabló-hajónak Kapitányához intézett, azt parancsolja, hogy az ánglus és Éjszak-amerikai kereskedő-hajók semmi sérelemmel ne illetessenek, ez lévén nyilvánosságos akaratja a' Vice-Királynak La Szernának." — Ezek a' mi legújabb tudósításaink Límából, mellyek ennyiben kedvezőbbeknek láttatnak a' Royalisták' mint a' Függetlenek' részére. Hanem más felől Felső-Peruból vett tudósításainknál fogva, más szempontból tekinthetjük a' Royalisták' körülállásait.

Azon belső versengések, mellyek a' Patriótákat szaggatták, a' Royalisták között is erőt vettek. Mert La Szerna, Canterac, és Valdez, az ottani spanyol seregek három nevezetes Fő-vezérei, lelkestől testestől a' Constitutióhoz ragaszkodnak. Ellenben a' Potosiben fekvő spanyol sereg' Fő-vezére Olaneta, ki egész Felső-Peru hatalmat vett, általánfogva a' teljes Monarchiához szít. A' nevezett három Generálisok az előbbi időkben a' Vice-Királyt Pezuelát, mint Servilist önn hatalommal kitették hivatalából, 's még csak távolról sem reménylik, hogy azon Systema mellett, melly most Spanyol Országban uralkodik, szerencsével munkálódhassanak. Olaneta, ki nek hadi ereje kisebb, mint a' Constitutióhoz ragaszkodó nevezett három Generálisoké, ezekkel tartott a' hadi munkálódásokban mind addig, mígnem tudósítottatott felőle hogy Spanyol Országban teljességgel semmivé tétetett a' Constitutio; hanem ekkor levetette álarczáját, kihirdette a' teljes-hatalmú Királyt és a' Catholica vallást, a' nevezett Generálisokat pártosokul árulta-el, azzal vádolván őket, hogy azon királyi Decrétumot, mellynek ereje szerint a' Vice-Királyi méltóság nekie adattatott, hátratartóztatták, végre magát arra ajánlotta, hogy mind a' hármat ránczba szedi, és az Országot Ferdinánd hatalma alá fogja hajtani. Ezen ígéretét Olaneta Potosiban egy Proclamatiója által nyilatkoztatta-ki, 's magános tudósításaink szerint La Szerna és Canterac táborba készült szállani, melly végre már 3000 embere volt fegyverben, 's egész Felső-Peru a' pártján. Továbbá úgy tudósítottunk, hogy Oruróban a' Constitutióval tartó spanyol Generális Valdez Olaneta ellen teszen hadi készüléteket, 's rövid időn meghalljuk hírét a' két Generális között történt ütközetnek.

Londonba f. h. 10d Peruból, és különösen a' Bolívar fő hadiszállásáról újabb levelek érkezének, mellyek Mártz. 31dikéig történt dolgokat foglalnak magokban. Ezen levelek szerint az a' szándék, hogy Apr. vége felé a' táborozás elkezdődjék, még pedig azzal, hogy Jauja felé a' Cauterac serege támadtassék-meg. Mind a' két felnek hadi serege alkalmasint egyforma erőben mondatik lenni, csak hogy a' Bolívar ereje egy pontban vagyon egybevonva, 's a' védelmezésre nézve jó helyheztetésben fekszik; a' spanyol erő ellenben nagy helyen terül-el, 's úgy látszik, nem vonattathatott öszszébb a' nélkül, hogy némelly potokkal fel ne hagyna, mellyeknek megszállása pedig reá nézve igen fontos.

Quayaquilből jött levelek szerint Límában és Callaóban, Rodil' és Monet' vezérlések alatt 3000-re megy a' Spanyolok hadi ereje. Nagy a' panasz arra nézve hogy a' Peruiak igen fel se veszik a' dolgot. Bolívar a' Quayaquili és Quitói tartomány osztályban kihirdetteté a' hadi törvényt, 's 6000 új katonának szedését parancsolá. A' Spanyolok, a' mint látszik, megtámadáshoz készülnek; előseregek Huacháig nyomult előre.

A' Havannahi spanyol hajós osztály' Kormányzója jelenti Május' 27d, hogy Vera-Cruz városa 's a' St. Juan de Ulua erőssége között Május' 7d az ellenségeskedések megszűntek; Gueloupe, Vittoria, és Szantana Generálisok Jalapában vannak, hogy ottan különválva, a' többi tartományokból egy különös Congressust formáljanak, 's a' tengerpart-mellyéki tartományok és a' Spanyolok között, a' közösülést helyre állíthassák.

A' Bostoni spanyol Consul azt írta Miniszter Gróf Ofaliának, hogy egy Észak-amerikai kereskedő-hajó által, melly a' Chilli tengerpartokról jő, azt a' hírt vette, hogy a' királyi had Valdiviát elfoglalta.

Nagy Britannia és Irlandia.

Liverpoolba Brasiliából egy hajó érkezett, melly Pernambucóból Május' 26-ikaig terjedő tudósításokat hozott. Oda Rióból nyolcz nap alatt jött-meg Május' 20-d egy hajó. A' Császár által Pernambuco' számára kinevezetett új Kormányzó nem meré reá vetni a' fejét, hogy hivatalához hozzákezdjen. Kapitány Taylor, ki a' kikötőt körülkeríté, azt nyilatkoztatá-ki, hogy az elkerítésnek alkalmasint rövid időn vége fog lenni. Úgy látszik hogy ő és Carvalho a' Kormányzó egyet értenek. Azt állítják, hogy a' Rio de Janeiróban Pernambuco ellen készített had, ellenkező parancsolatot vett.

Lord Byronnak holttestét minden bébalzsamozás nélkül, Mesalongiból Londonig következendő módon tudák megmenteni a' rothadástól. A' test egy hosszúkás vas abroncsos hordóba tétetett, mellyen körös körül lyukak valának fúrva. Ez a' koporsó forma hordó ekkor ismét egy másik sokkal nagyobb hordóba tétetett, mellyet a' legerősebb égettborral töltöttek tele. E' szerint a' test külön edényben ugyan, de még is égettborban volt. Megérkezvén a' testet hozó hajó Londonba, Hobhouse Úr (a' megholt hagyományainak egyik Curatora) azt a' rendelést tette, hogy a' külső hordó fúrattatnék-meg, 's az égettbor bocsáttatnék mind a' Tamesis vizébe. Ekkor egymást törték az emberek, hogy az égettborból kaphassanak, 's volt olyan a' ki egy gyűszűnyi efféle égettborért egy fél Souverain aranyat is ígért. Hasonló nagy tolongás volt azon ház körül mellybe a' test parádé-ágyra kitétetett.

Lord Byron' teste Júl. 12-d indított-el Londonból a' famíliai temetkezőhelyre Newsteadba. „A' mint virradni kezdett“ mond egy Londoni Ujság-levél, „már dugva tele valának emberekkel azon útszak, mellyeken a' temetkező rendnek mennie kellett, a' melly is 11 órakor indult-

meg. A' gyászos fél között lehetett látni elől Oberster Leighet a' megboldogult Lord' sógorát; hat kocsikon valának az Oppositionnak nevezetesebb tagjai, mint p. o. Francis Burdett, Hobhouse, Douglas Kinnaird, a' Sz. Helenai mese-író Seborvos O' Meara is a' kísérők között volt. Számos fő rangú személyek, de mindnyájan az Oppositionhoz tartozók követék még a' testet tulajdon szekereiken p. o. a' Sussexi Herczeg, Marquis Landsdown, Gróf Grey, Lord Holland; bérekeszté végre a' rendet két görög Követ, kik minden jelenvalóknál szomorúbbak valának. A' kik efféle czeremoniakon csupa ujsághívánásból szoktak megjelenni, azoknak ez úttal nehéz volt a' választás: mert a' Sandwich szigetek Királynéjának holtteste is ez nap tétetett-ki a' parádé-ágyra közönséges nézés végett. Ez a' Fejedelem-aszszony még csak 22 esztendő volt.“

Orosz Birodalom.

Hamburgi Ujság-levelek jelentik Petersburgból Jún. 29-d: „Valóságos Stáustanácsos Ouvaroff, a' csász. kölcsönözésnek és a' kereskedési Banknak Directora, Titkos-tanácsosi rangra emeltetett. — Mult vasárnap Jún. 27-d Gróf Laferronnais Ő legkeresztyénibb Felségének Nagykövete, mivel rendeltetésének ezen helyét, bizonyos ideig el akarja hagyni, Ő Felségénél a' Császárnál, és Császárné Ő Felségeknél a' téli palotában búcsúzó audientzian volt.“

Svéczia és Norvégia.

Közönséges levelek így írnak Stockholmból f. h. 2-d: „Schoneni levelek szerint a' Korona-herczegnek Christianiából való elütazása, 's a' Királynak oda vissza menetele alkalmasint hamarébb meg fog történni, mint reménylették. — Azon szándékkal, hogy Norvégiában a' Király teljes tilalmazásnak jussára tehessen szert, még a' mint látszik, nem hagytak-fel, azt mondják hogy e' részben az ország-gyüle-

sének még ez idén fog ajánlás tétetni, de a' melly a' Constitutio' értelme szerint, esupán a' jövő ország-gyülésén vétethetik-fel.

Spanyol Ország.

Madriti-tudósítások szerint a' Király feleségével együtt f. h. 5d a' Sacedoni fejedőkbe ment. A' kir. Herczegek Madritban maradtak.

A' Gaceta de Madrid Júl. 5d következő czikkelyt közöl: „A' Királynakné-melly jobbágyai, kik a' törvényes fejedelemséghez ragaszkodnak, 's a' pártosok' uradalma alatt ezért üldöztettek, miolta a' törvényes Igazgatás újra helyreállított, elannyira nekibocsáták magokat a' boszszuállás indulatjának, hogy a' törvényekkel nem gondolván, sok emberekkel méltatlanul bántak, és azoknak birtokaikat elpusztították. Jóllehet ugyan mind azon személyek, kik ezen boszszuállást tapasztalák, a' szerencsétlenségnek ama három esztendejin által gonosz magok viseletének adak jeleit, de ők mind e' mellett is a' kir. tisztihivataloknak védelme alatt lévén, azoknak törvényes hatalma alá is tartoznak. Az efféle rendetlenségeket semmi esetben sem lehet megszenvedni, azért is a' törvénytörések üzőbe vették a' gonosztévőket, 's szerencsések valának a' csendességet helyreállítani, és a' boszszuállásnak azon foganatjait meggátolni, mellyek a' gyűlölséget megörökítették, 's az Országot gyászba borították volna. Azok is kiket különben ajánl a' Királyhoz viseltető gondolkozás-modjok és amaz áldozatok, mellyeket a' királyi ügy mellett tevének, részt vettek ezen üldözésekben, 's a' Király a' mi Urunk ezekről meg nem felejtkezhetett, minekutana Május' elsőjén közböcsánatot engedett azoknak, kik a' Revolutió' pártján valának. Mellyért is Ő Felsége azt akarván, hogy jobbágyai között a' versengésnek minden indító-okai elháríttassanak, 's ezen czélból meghallgatván a' ki-

rályi ügy mellett buzgó Minisztereit, ezenél parancsolatot adott, hogy minden azon perek felbeszakasztassanak, mellyek a' törvényes Igazgatásnak helyreállítása olta indítottak azok ellen; kik a' constitutiós uralkodás' ideje alatt erőszakoskodásokra vetemedtek, hogy ezek szabadságba helyheztessenek, 's törvényes zár alá vettett javaik az alól kiszabadíttassanak. Hanem e' mellett azt kívánja Ő Felsége, hogy a' gyilkosságok ezen kegyelem alól kivétessenek, és ha egy harmadik személy tetemes kárvallásra nézve teszen panaszt, az illető törvénytörések az ilyen vádnak helyt adjanak, minekutána az, kitől kárpótlás kívántatik, szabadságba helyheztetett, s' javai nékie visszaadattak.

B é c s.

Ő Cs. K. Felsége kegyelmes határozása szerint Dietrich József Urat, Magyar Országai birtokos Nemest, 's a' Würtembergi kir. polgári Erdem-rend Vitézét, tekintetbe vévén az ő érdemeit, felséges önnindításából Magyar Országai Bárói rangra méltóztatott emelni.

Július 26d a' Státus - papirósainak közép-árrok:

Státus Kötelező levele 5 p Ctmal Conv. P. 93 3/4
 Ugyan az 2 1/2 p Ctmal Sorsvonásos Költsön 1820-ról C. P. Ugyan az 1821 ről 100f. C. P. Bizonyítás 1821d. Költsönről ftért Conv. P. Bécs Városi Bankó Obligatiók 2 1/2 p Ctmal 51 1/4 100 for. C. P. 249 7/8 for. V. Czban. 1 Bnnk Actia 1112 3/10 for. C. P. Cs. Arany —

Magyar Ország.

Sáros-Patak, Júl. 12d. — A' Május' 8d meghalálozott Ungvári Fő-Ispán, Bereg Vármegyei Administrátor, Cs. K. Kamarás és Szent-István Rendének Vitéze, a' Tisza melléki Reform. Ecclesiák' és a' Sáros-Pataki Collégium' Fő-Curátora, Mélt. Lónyay Gábor Úr' utolsó tiszteletét gyermekei 's méltán igen kedves veje Tekint. Lónyay János Úr, Olaszi jószágához

legközelebbre fekvő Sáros-Patak Mező-Városban Július' 11dikén tartották, 's olly fényességgel, a' hogyan azt a' Megholtnak tekintete 's az ő hűségek kívánta. A' Predikáziót szeretett barátja Fő-Tisztel. Szathmári Paksi József Superintendens, a' Magasztaló-Beszédet Prof. Kézzy Mózes Urak mondották. Temérdek vala a' sokaság, melly az ez nap' kezdett Exámenekre most kettős okokból gyűlt vala fel; 's azt díszesen nevelte Ungvár Vármegyének e' végre ide küldött nagyszámú Küldöttsége, mellyet Fő-Tisztel. Olsavszky Munkácsi Kánonok Úr nevezett, és Zemplény Várm. felsereglett Tisztjei 's minden rendű tagjai. A' ki ismeri a' predikáló 's oráló két férjfiúnak tudományait, ékesen-szólását, és azt a' papi eggyügyű-méltóságot, melly a' közönségesen tisztelt és szeretett Superintendenst hivatalának viseletében lelkesíti, könnyen fogja képzelni, melly behatást tett légyen mind kettejének meleg Beszéde a' Hallgatókra. Prof. Kézzy Úr bizonyosságát adá periodusainak mesteri öszeszövése, kigömbölyítése által, hogy Cicerót nem ismeri kevésbbé, mint Virgilt és Homért. Nem mulaszthatjuk-el mindazáltal, hogy a' megjelenteknek kedves emlékeztetésül elő ne hozzuk azon lelket-rázó Bérekesztést, mellyel Superintendens Úr a' megholtnak árnyékától itt, a' barátság' és hála' érzéseivel; 's mintegy poetai oestrummal, elbűcsűzött.

Született a' Természetnek és Szerencsének ez az Alcibiadesi Kedveltje Mándokon 1779. Martz. 28d., 's eggyetlen gyermeke volt Lónyay Jánosnak Lónyay Florentínától. Iskolájit a' háznál kezdette, azután Patakon, Kassán, Pesten folytatta, 's Bécsben végezte. Már huszoneggy eszt. korában első lépéssel második Fő-Fiscálisává választatott Zemplénynek, 's 1804. Octób. 4dikén köz akarattal Első Al-Ispánnak. Ezen hivatalában nyerte-meg Uralkodónknak kegyelméből a' Kamarási kol-

csot és a' Szent István' keresztjét, 's az Olaszi Uradalmat; 1809. pedig Ung Vármegyében a' Fő-Ispáni méltóság' Helytartóságát, továbbá ugyan ezt Beregben, míg végre Ungvárnak valóságos Fő-Ispanjává neveztetett. A' Rendek Zemplényben kétszer tisztelék-meg Diétai Követségekkel, Fels. Urunk pedig több rendbeli Kir. Biztosságok által bizonyította-meg, hogy érdemeit ismeri; 's ezek között neki eggyik sem vala kedvesebb mint a' melly tágas utat nyitott előtte, lelkének nagy erejét 's a' haza' boldogságaért lángoló hűségét megmutatni, midőn a' nemzeti iparkodást czélzó Ország-utak' vonását Pestig és az éjszaki Külföld felé intézte. Nevelte gondjainak számát az, hogy Superintendentiánk' 's Iskolánk' Fő-Curátora, a' nagy Vay József, lankadozni, sőt fogyni látván erejét, Tisztársává választatá a' Curátori hivatalban. A' nagyüzű ifju férjfi illy sok nemű foglalatosságit úgy vitte, hogy nem ritkán egész éjeket tölte álmatlanúl, 's pihenést nem a' megszűnésben, hanem a' munka' változtatásában keresett és talált. Elgyengülvén így ereje, esztendő olta eltökélé magában, hogy általjában minden hivatalairól lemond, 's megjárván elébb vejével és fijával Német, Angoly, Franczia és Olasz Országokat, hátra való napjait kivált a' Római Classicusok' olvasásában, a' Muzsika' gyakorlásában, mellynek tanult mestere vala, 's a' Tudományok' és Mesterségek' 's az erre készülők' elősegelésében, a' jobb fők' boldogításában fogja elélni; de ezen valóban eltökélt szándék' teljesítésében a' halál megelőzte. Utolsó napjai 's lelkének eltávozása alatt ejtett szavai gondolkozását, érzéseit inkább festik mint a' cselékedetek, mellyek nem mindenkor olyanok, hogy rólok ítélhessünk. Annyi szerencséji között, mellyekkel magát reménységei felett is megáldva látta, nem vala eggy is irigylésre méltóbb, mint az, hogy házasságban Báró Prónay

László Csanád Várm. Fő Ispánnak Radványi Radvánszky Rosaliától született Prisca Tullia keresztnevet viselő leányat nyerte-meg, tiszteletes képét az asszonyi tökéletességeknek. Ettől levének neki Florentina, Piroska, Gábor, Janos, Emma és Erzsébet. Két fiugyermekei Patakon tanulnak, 's ezeknek és három ifjabb leányainak, maga nevezé-ki gyamul öccsét és vejét, a' betegség' heve lelkének nem engedvén többé elég nyugtot, hogy testamentomot tehessen. Az idő, a' legbizonyosabb tanúja 's bírása az emberi dolgoknak, légyen az ő érdemeinek is igazságos bizonyysága.

Sáros-Patak, Júl. 12d. — A' Tiszameléki Superintendencia' 's a' Sáros-Pataki Collégium' kiüresedett Fő-Curatori méltóságára az Ecclesiáktól begyűlt voksok' többsége által Méltos. Széki Gróf Teleki József Úr, Táblai Báró 's Cs. Kir. Kamrás, Nemzeti Literaturánknak egyik megkoronázott fő dísze, Lászlónak fija, 's Józsefnek a' Koronaörnek unokája, választott-meg, 235 voksokkal. Tégye a' Mindenható hosszúvá a' tisztelt ifju Hazafi' életét, 's nyújtson neki erőt, hogy atyjának, 's nagyatyjának ragyogását utólérhesse, felülmúlhassa, 's mind azt teljesíthesse, a' mit nagy lelkében már gyermeki esztendeji olta forral.

Soprony Jul. 12d. Eltűnt a' Balaton' Géniusa, eltűnt a' Fertőé is. Mi lesz Hazánkból? Ki pótolja-ki őket? Az Mltgos F e s t e t i c s György Gróf, ez pedig legméltóbb érdemmel Nagy Tiszteletű Tudós Nagy Megyeri Rajcs Péter Úr, a' Sopronyi Ev. Lyceum' Igazgató Fő Tanítója volt. A' mennyit tett az ott a' Gazdasági Tudományoknak az egész Hazában elterjesztésére nézve; ugyan annyit legalább tett ez itt kevés értékkel, de annál na-

gyobb észszel 's fáradhatatlan munkásságával a' Vallás 's más főbb tudományok' tenyésztésére nézve. Az a' Balatonhoz, ez pedig a' Fertőhöz idézte a' szelíd Műsákkal nyájaskodó honni Ifjuságot.

Eltűnt az említett a' közjóra áldozott éltének 63d évében, a' folyó esztendő Jun. 24d estvefelé valami kevéssel 6 óra előtt. Még az nap csudálkozásra méltó ifjui erővel 's tüzzel folytatta 's végezte tiszti rendes foglalatosságát, 's csak nem éppen egy órával az előtt a' Lyceumból haza ballágása közben említé egyik becsült Tisztársának egy kevés baját; azonban alig megy fel szobájába; nyoszolyájára ül, eldül, elhunyt. —

Aldott hamvainak temetése Jun. 27d olly innepi-pompával ment véghez mellyhez hasonlót Soprony alig, vagy soha sem látott. A' kísérő fényes sereget előzte a' Polgári Iskolák' Nevendéksége, ezt követte a' Lyceumi busongó számos Ifjuságnak, melly benne igaz atyját 's Mentorát vesztette, minden Osztálya külön külön, kesergő Tanítóival együtt, azután a' gyászdalokat természetes és mives hangon zengedezők, továbbá a' Környék' Ev. Vallású Fő Tiszt. T. Oktatói tizenketten, és még, a' mit itt tisztelettel jelentünk, a' Sz. Benedek közhasznú Szerzetéből az Ifjuság' T. T. Oktatói, valamint a' Római Cath. Anya Sz. Egyház Fő Tiszt. T. Tanítói közül többen, utóbb Nemes Familiája paizsa' rajzolatival fedezett koporsója előtt 3, mellette 12, utána 24 Tanítványai haladtak nemzeti öltözetekben, 's ezek után a' Lyceum' többi Osztályaiból külön gyászolói ugyan 24en. Még most következtek ösi Nemes Nemzetiségéhez tartozó Kedvesei, végre a' Magistratualis Urak 's a' Polgárság Előkelői. Az egész Város gyászban volt: csak az érzéketlen irigy nem vett benne részt.

A' sírnál végezvén a' Tanuló Ifjuság zengedezését, a' Lyceum' tér-hajlékában a' Tanulók közül Kardos Janos Latiumi,

László Jónás és Kis János magyar, Wagner Fridrik német gyászverseiknek — mellyek a' kísérő tisztes Közönség közt nyomtatásban egyszersmind ki is osztattak, — elmondásával rekeszték bé a' temetési tisztelet' innepét.

F. h. 14d fényes és számos Gyülekezett előtt a' Lyceum zöld fáksoros udvarán a' szabad ég alatt a' boldogult emlékére tartatott halotti innep' alkalmatosságával T. T. Odor, Hetyési, Szabó és Sztrokay Professor Urak szíves háladatosságok' csekély zálogául az említett elhunyt' felséges érdemeit a' Hazára, Valásra és Tudományos Intézetünkre nézve a' valóság' nyomain eléggé bebizonyították.

Esmérte mind a' két Magyar Hazamint a' Nemes Magyar Társaság tisztes öszült Védjét Elölülőjét, esmérte mint Tudományos Alkotmányunk Igazgató Tudós Fő Tanítóját, esmérte az itt lévő Ev. Valásu Magyar Gyülekezet mint buzgó Oktatóját 's ezen jótévő Intézetek mellett koszorús érdemeit, mellyekre nézve, hogy nem csupa képzésből nevezém ötet a' Fertő elhunyt Geniusának, bizonyítja az a' valóság, minélfogva az ezelőtt 14 esztendővel b. Kralovánsky Igazgatósága alatt alig 40re ment Theologusok, Politicusok és Philosophusok vagy egy szóval Primanusok' számát 80-nál többre, és minden Osztálybeli Nevendékek' számát még egyszer annyira, mint akkor volt, nevelte. Az esztendei Schematismusok erre elég tanúk.

Született a' b. emlékezetű 1765b Győrött, tanult először ugyan ott, azután Sopronyban; minekutána tapasztalás 's tanulás kedvéért Hazánk' nagyobb részét eljárt a' 's a' Jenai Universitáson 1786—1789-ben tanulói pályáját végezte, Sopronyba a' felsőbb Iskolai Osztályok' tanítására meghívattatván, ezen tisztii kedves foglalatossá-

ságát 35 esztendők oltá olly velős és sikeres tudomannyal fáradhatatlan munkássággal, ügyességgel 's okossággal folytatta, mint senki sem előtte nem folytatta 's utána is alig fogja folytatni. Még 1791-ben a' Nemes Magyar Társaság Elölülőjévé és 1805ben helybeli Magyar Predikátorra választatott, 's mind a' két rendkívül való hivatalt minden jutalom nélkül egyedül honni kedvelt nyelve' 's a' köz jó hév' szeretetéből mindegyre kész gyönyörűséggel folytatta. Egy szóval édes Hazánk' Tul a' Dunai Kerülete' 's Soprony' veszteségét ő benne nem egy könnyen pótolja ki. Fényes érdemeiben élte után is él közöttünk a' nagy lélek, áldjuk nevét, hamvait.

A' Hazai Tudósítások szerint a' Királyi megerősítés mellett fennálló Penziós Intézetnek Deputatiója, Mélt. Rákosi Boros József, a' Kir. Magyar Helytartó-tanács Tanácsosának, a' Politicai Fundatiók Casája Directorának, Sz. István Magyar Kir. Rende Vitézének előlülése alatt f. h. 7d tartotta szokott félesztendei ülését. Ezen alkalmatossággal az Intézet' állapotjára és fundusára nézve a' következők találattak a' nagy Közönséggel, és különösen az Intézet' tagjaival közölni valók, u. m: az említett napon az Intézetnek tagjai az első és második rendből valók öszveségesen voltak 833-an, és az Intézetnek tőkepénze 371,007 f. 47 xr. Az Intézet' fundusából a' kiszabott elrendelés szerint Penziót húznak, első és második rendbélit, u. m: 100, 1500, 200, 300, és 400 ftot szolgálatra alkalmatlanná lett tagok 16-an; özvegyek 117-en; atya és anya nélkül lévő árvák 22-en. Melly kimutatás elégséges ajánlásul szolgálhat ezen Penziós Társaságba való beállításra.